

razdoblju. O strukturi i poslovanju Zagrebačke županije 1848-1918. govorila je Gordana Kos, arhivist Arhiva Hrvatske, a Dubravka Čengić, viši arhivist Historijskog arhiva u Zagrebu je prikazala razvoj gradske uprave Zagreba u istom razdoblju. Dr. Stjepan Sršan, viši arhivist Historijskog arhiva u Osijeku svoj je referat naslovio: »Upravne općine 1848-1918«. U radu je analizirao njihovu strukturu, poslovanje i značenje. Marko Landeka, arhivist iz istog, Osječkog arhiva je obradio školski sustav i školsko zakonodavstvo u Slavoniji u ovome razdoblju. Arhivski savjetnik dr. Ivan Pederin iz Historijskog arhiva u Zadru je iznio sistem austrijske cenzure nad dalmatinskim tiskom nakon 1848. godine. Za ovaj tematski blok savjetovanja pripremili su radove i Petar Strčić, direktor Arhiva Hrvatske: »Prilog povijesti Istarskog sabora (1861-1916)«, Frane Ivković, arhivist Historijskog arhiva u Zadru: »Organizacija uprave u Dalmaciji za vrijeme Druge austrijske vladavine« i Antun Brajković, arhivist iz Historijskog arhiva u Pazinu: »Institucije državne vlasti u Istri (1848-1918)«.

Njihovi radovi kao i svi radovi prezentirani na savjetovanju su predviđeni za objavljivanje u Arhivskom vjesniku.

Godišnja skupština Saveza društava arhivskih radnika je održana nakon savjetovanja. Na skupštini je utvrđeno da će domaćin savjetovanja 1991. biti Historijski arhiv u Bjelovaru, a teme savjetovanja su: Arhivi i promjene u političkom sistemu (nakon prvih višestranačkih izbora) i Primjena računala u arhivima. Ujedno je odlučeno da se pristupi izmjeni Statuta Saveza.

Tradicionalno drugarsko veče i obilazak Plitvičkih jezera na završetku godišnjeg druženja arhivista Hrvatske (osim kolega iz Splita koji zbog prometne blokade na kninskom području nisu mogli doći) doprinijeli su potpunom uspjehu ovogodišnjeg savjetovanja koje su besprijekorno organizirali kolege iz Historijskog arhiva u Karlovcu.

Ivo Ficović

GODIŠNJA SKUPŠTINA DRUŠTVA ARHIVSKIH RADNIKA PAZIN-RIJEKA 1990. G. I SAVJETOVANJE »IZVORI ZA POVIJEST OTOKA KRKA«

U Rijeci, u prostorijama Historijskog arhiva Rijeka, 5. studenoga 1990. g. održana je redovna Godišnja skupština strukovnog društva arhivskih radnika iz Istre i s riječkog područja.

Sjednici je predsjedavala Jadranka Kaloper-Bakrač, predsjednica Društva i direktorica Historijskog arhiva Rijeka.

Izvještaj o radu Društva od 14. 4. 1989. g. do 5. 11. 1990. g. te Plan rada Društva za iduću godinu iznijela je Mladenka Hammer, predsjednica Izvršnog odbora. Kao jedan od važnijih oblika djelatnosti Društva ocijenjeno je organiziranje savjetovanja na

temu »Izvori za povijest«. Ovaj put priređeno je takvo savjetovanje o otoku Krku. Održano je istoga dana kad i Godišnja skupština, 5. 11. 1990. g. To savjetovanje je bilo planirano za 1989. g., ali zbog nedostatka financijskih sredstava realizirano je u 1990. g. Iz istog razloga planirani obim od 3 dana je smanjen na jedan dan, a savjetovanje nije održano na Krku nego u Rijeci, također da bi se smanjili troškovi.

Od ostalih aktivnosti Društva spomenuto je sudjelovanje dvojice članova Društva kao koreferenata na republičkim savjetovanjima arhivskih radnika (u 1989. i 1990. g.) i prisustvovanje nekoliko članova tim savjetovanjima.

Društvo je, kao i prijašnjih godina, bilo suorganizator skupa »Pazinski memori-jal« (1989. i 1990. g.).

U suradnji s arhivskim ustanovama održano je 40-ak predavanja za učenike i studente na teme: »Smisao i značaj arhivske službe« i »Mogućnosti korištenja arhivske građe u zavičajnoj nastavi«. Održani su i seminari za radnike u registraturama kao dio priprema za polaganje stručnih ispita. Organizirano je 5 stručnih ispita.

Započeli su dogovori s uredništvom »Krkog zbornika« o objavljivanju radova pripremljenih za savjetovanje »Izvori za povijest otoka Krka«, a postignut je i načelni dogovor s urednikom »Vjesnika Istarskog arhiva« o objavljivanju radova koji budu prikupljeni za savjetovanje »Izvori za povijest Pazinštine«. Radovi bi se objavili ili u okviru spomenutih časopisa ili kao posebno izdanje.

Osim uobičajenih poslova (predavanja za učenike i studente, stručno usavršavanje radnika u registraturama, suradnja sa srodnim društvima), za 1991. g. planirano je savjetovanje »Izvori za povijest Pazinštine«.

Blagajnica Društva Rita Križanac predočila je Financijski izvještaj za 1989. g., Financijski izvještaj za razdoblje od 1. 1. do 31. 10. 1990. g. i Financijski plan Društva za 1991. g.

Zoran Stanković je podnio Izvještaj o radu Samoupravne radničke kontrole.

Skupštini je predložena izmjena dotadašnjeg naziva Društva (»Društvo arhivskih radnika Zajednice općina Rijeka«) budući da Zajednica općina Rijeka više ne postoji. Nakon diskusije koja je sadržavala nekoliko prijedloga, prihvaćen je prijedlog Ljubomira Petrovića da novi naziv Društva bude »Društvo arhivskih radnika Pazin-Rijeka«, prema nazivima sjedišta dviju arhivskih ustanova.

Također su predložene i izmjene i dopune Statuta s obzirom na promjene u zakonu kojim se regulira rad društvenih organizacija u udruženja (N.N., br. 2/1990) i s obzirom na amandmane na Ustav Republike Hrvatske (br. LXIV i LXXIV). Te promjene ne zadiru u meritum samoga Statuta kojim se reguliraju odnosi unutar Društva, nego se odnose isključivo na usklađivanje odredbi Statuta sa zakonskim tekstom i s amandmanima na Ustav. Skupština je prihvatila predložene izmjene.

U diskusiji o izvještajima i planovima, o nazivu Društva te o izmjenama Statuta sudjelovali su: Galiano Labinjan, Nikola Crnković, dr. Josip Miličević, Ljubomir Petrović, Petar Strčić, Nenad Labus, Zoran Stanković, Jadranka Kaloper-Bakrač i Mladenka Hammer. Evo nekoliko akcenata iz diskusije:

Nikola Crnković je predložio da bi trebalo inicirati akciju organiziranog stručnog usavršavanja nastavnika povijesti jer je mišljenja da ta nastava nije na zadovoljavajućoj razini.

Galiano Labinjan smatra da Društvo treba nastaviti suradnju s Katedrom Čakavskog sabora Pazin, ali i proširiti je na ostale katedre (Pula, Buzet, Opatija). Ukazao je na potrebu istraživanja novijeg razdoblja povijesti (1945-1970). Nadalje, smatra da bi se i Društvo, osim arhivskih ustanova, trebalo angažirati oko prikupljanja i zaštite građe onih institucija koje se sad ukidaju ili transformiraju. Naveo je i problem literature o povijesti Istre i Hrvatskog primorja koja izlazi u Italiji - tu literaturu bi trebalo sustavnije nabavljati i predstavljati je putem kritičkih osvrti i recenzija, jer su bez nje istraživači koji se bave tom problematikom prikraćeni u svome radu.

Dr. Anđelko Badurina postavio je pitanje dokle se stiglo s kompjuterskom obradom arhivske građe i što se čini da bi crkvena građa bila dostupnija istraživačima (da li će i ona biti uključena u automatsku obradu podataka).

Ljubomir Petrović smatra da članovi Društva koji nisu iz arhivskih institucija nisu adekvatno informirani o aktivnostima Društva. Svi su se složili da bi Izvršni odbor ubuduće trebao ažurnije izvršavati tu svoju obavezu.

Već je spomenuto da je dana 5. 11. 1990. g., u organizaciji Društva arhivskih radnika Pazin-Rijeka održano savjetovanje »Izvori za povijest otoka Krka« u Pomorskom i povijesnom muzeju u Rijeci, s početkom u 9h. Suorganizatori su bili Historijski arhivi u Pazinu i Rijeci, Arhiv Hrvatske, Povijesno društvo otoka Krka i Povijesno društvo Rijeke, a pokrovitelj Skupština općine Krk. Općina Krk je i financirala održavanje savjetovanja.

U ime organizatora i suorganizatora prisutne je pozdravila predsjednica Društva Jadranka Kaloper-Bakrač. Zatim se, u ime pokrovitelja, sudionicima obratio Ivan Matanić, predsjednik SO Krk, izražavajući zadovoljstvo što je organiziran skup o povijesti otoka Krka i zahvalivši se svim sudionicima i organizatoru.

Zatim je slijedio radni dio savjetovanja. **Petar Strčić** dao je pregled »Građe i literature o otoku Krku«.

Mr. Mirjana Matijević-Sokol prezentirala je rad »Novi dokumenti o benediktinским samostanima Sv. Ivana i Sv. Martina i Apolinara na otoku Krku«. Dokumenti su iz 12. st., a radi se o darovnicama.

Mr. Nella Lonza obradila je nekoliko dosad nepoznatih dokumenata o Krčkim knezovima (nalaze se u Državnom arhivu u Veneciji) u radu »Novopronađeni izvori o sudskim postupcima protiv Krčkih knezova u XIV. stoljeću«. Ti dokumenti svjedoče o velikoj moći Krčkih knezova u tome razdoblju i o slabom utjecaju centralne vlasti u Mlecima na njih.

Iz rada **mr. Darinka Munića** »Krčka prezimena i imena u notarskoj knjizi Antuna de Renno de Mutina« vidljivo je da je Rijeka u 15. st. imala žive poslovne veze ne samo sa svojom neposrednom okolicom nego i sa širim područjem sjevernog Jadrana, pa tako i sa otokom Krkom. O tome svjedoči niz krčkih imena koja se javljaju u toj knjizi, što predstavlja zanimljivu onomastičku građu, a značajno je i za gospodarsku povijest.

Mr. Anamari Petranović u radu »Iz imovinsko-pravne problematike u Krčkom statutu« prvenstveno obrađuje pravo prvokupa i otkupa.

Dr. Anđelko Badurina prikazao je glagoljske »Blagajničke dnevnike («datja« i »prijatja«) trećoređskih samostana kao izvor za gospodarsku povijest otoka Krka«. Posebno se osvrnuo na knjige iz 1610, 1640, 1700. i 1800. g. Budući da one obuhvaćaju

jedno duže vremensko razdoblje, preko njih se mogu pratiti i određene zakonitosti u gospodarskom životu toga područja.

Dr. Radojica Barbalić govorio je o »Izvorima za povijest pomorstva otoka Krka« u posebice ukazujući na arhivske fondove pojedinih krčkih općina kao izvoru za tu povijest.

Zadarka Greblo pripremila je rad »Mjesno školsko vijeće u Baški« u kojemu opisuje istoimeni arhivski fond kao i školske prilike u Baški u 2. pol. 19. st.

Dr. Mihael Sobolevski obradio je »Izveštaj sreskog načelnika Krka o ekonomskom i političkom stanju na otoku Krku 1937. godine«. Autorov pristup građi vidi se iz podnaslova: »prilog kritičkoj valorizaciji izvora«.

Dr. Franjo Velčić iznio je referat »Rukopisna ostavština prof. dr. Ivana Vitezića s posebnim osvrtom na povijest otoka Krka«. Govoreći najprije o ličnosti toga uglednog Vrbničanina (1914-1985), daje arhivistički prikaz građe ukazujući na njezin značaj za povijesna istraživanja.

Referat »Rukopisna ostavština dr. Dinka Vitezića u Vrbniku« rezultat je rada **mr. Miljenka Pandžića** na toj ostavštini koju je on sredio 1986. g. Budući da je mr. Pandžić bio službeno spriječen, referat je pročitao njegov kolega iz Arhiva Hrvatske prof. Andrej Čebotarev.

Mr. Jakov Jelinić govorio je o »Izvorima za povijest otoka Krka u Historijskom arhivu Pazin«. Autor je istraživanja proveo u građi komuna Labin i Novigrad (razdoblje mletačke uprave) te u matičnim knjigama Poreča. Rezultati svjedoče o vezama koje su postojale između Istre i otoka Krka.

Na kraju je **Ines Krota**, arhivist Historijskog arhiva Rijeka, iznijela referat »Izvori za povijest otoka Krka u Historijskom arhivu Rijeka«. U tome sintetskom prikazu akcentirane su npr. matične knjige koje su najstarija građa o Krku koja se čuva u Historijskom arhivu Rijeka (obuhvaćaju razdoblje 1565-1869. g.), te fond Općine Baška.

Ovo savjetovanje prvo je takve vrste za otok Krk. Ono, naravno, nije moglo obuhvatiti svo bogatstvo građe koja je nastala na tome otoku i koja je sačuvana, pa predstavlja početak i poticaj za buduća takva nastojanja. Ono što bi, između ostalog, bilo korisno i potrebno napraviti je sistematska izrada makar i sumarnih izvještaja o građi koja se odnosi na otok Krk, a nalazi se u raznim arhivskim i drugim ustanovama u zemlji i inozemstvu, kako bi istraživačima krčke povijesti bio olakšan rad.

Mladenka Hammer